

การถอดความรู้และประสบการณ์ จากการส่งนิตติ์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสาขาวิชาวิชาต่าง ๆ ของคณะสาธารณสุขศาสตร์

ผู้เข้าร่วมการถอดความรู้ ฯ

- ตัวแทนจากภาควิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม
- ตัวแทนจากภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ
- ตัวแทนจากภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย
- ตัวแทนจากภาควิชาพื้นฐานสาธารณสุข

หน่วยงานที่ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของแต่ละสาขาวิชา ได้มีวัตถุประสงค์และรายละเอียดของงานที่แตกต่างกันตามหลักสูตรและกิจการงานที่ต้องไปประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะของหน่วยงานที่ฝึกได้ ดังต่อไปนี้

ภาควิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้ทำการส่งนิตติ์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยราชการสิ่งแวดล้อมส่วนภูมิภาค บริษัทที่ปรึกษาสิ่งแวดล้อม และโรงงานอุตสาหกรรม โดยเข้าฝึกในหน่วยงานย่อยที่ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานที่เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นหลัก

ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ ได้ทำการส่งนิตติ์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โดยเข้าฝึกในหน่วยงานย่อยที่ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในหน่วยงานที่เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นหลัก

ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัยได้ทำการส่งนิตติ์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงงานอุตสาหกรรมและหน่วยประกอบการด้านอุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยเข้าฝึกในหน่วยงานย่อยที่ดำเนินการด้านความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงานของหน่วยงานที่เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นหลัก

ภาควิชาพื้นฐานสาธารณสุข ได้ทำการส่งนิตติ์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สำนักงานป้องกันและควบคุมโรค โดยเข้าฝึกในหน่วยงานย่อยที่ดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยชุมชน และการป้องกันโรคในพื้นที่ของชุมชนของหน่วยงานที่เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นหลัก

ลักษณะงานที่ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

นิตติ์ในสาขาวิชาเอกอนามัยสิ่งแวดล้อมได้ฝึกปฏิบัติงานในงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมตามภารกิจหลักของหน่วยงาน เช่น งานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม งานตรวจวัดและเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม งานห้องปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรม การจัดการของเสียในโรงงาน ฯ

นิตติ์ในสาขาวิชาเอกวิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ ได้ฝึกปฏิบัติงานในงานด้านสุขศึกษา และการส่งเสริมสุขภาพตามภารกิจหลักของหน่วยงาน เช่น การดูแล เฝ้าระวังสุขภาพ ตลอดจนการส่งเสริม

สุขภาพของประชาชนในพื้นที่การบริหารและการบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล

นิสิตในสาขาวิชาเอกสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย ได้ฝึกปฏิบัติงานในการดูแล ฝ้าระวังความปลอดภัยและปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนการดูแล และส่งเสริมสุขภาพของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนการติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม

นิสิตในสาขาวิชาเอกการจัดการสุขภาพ ได้ฝึกปฏิบัติงานในงานด้านการจัดการสุขภาพตามภารกิจหลักของหน่วยงาน เช่น การวางแผนการจัดการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การป้องกันโรค และการพัฒนาสุขภาพของประชาชนในพื้นที่การบริหารและการบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล

ทั้งนี้ สามารถสรุปรายละเอียดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของทุกสาขาวิชาเอกได้ดังตาราง

สาขาวิชาเอก	หน่วยงานที่ส่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	งานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
สาขาวิชาเอก อนามัยสิ่งแวดล้อม	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	งานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม
	หน่วยราชการสิ่งแวดล้อมส่วนภูมิภาค	- งานตรวจวัดและฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม
	บริษัทที่ปรึกษาสิ่งแวดล้อม และโรงงานอุตสาหกรรม	- งานห้องปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม - การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม - การจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรม - การจัดการของเสียในโรงงาน ฯ
สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและ พฤติกรรมสุขภาพ	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล	การดูแล ฝ้าระวังสุขภาพ ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพของประชาชน
	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	
สาขาวิชาเอกสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย	โรงงานอุตสาหกรรมและหน่วยประกอบการด้านอุตสาหกรรม	- การดูแล ฝ้าระวัง ความปลอดภัยและปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม - การดูแล และส่งเสริมสุขภาพของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม - การติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม
สาขาวิชาเอกการจัดการสุขภาพ	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล	การวางแผนการจัดการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การป้องกันโรค และการพัฒนาสุขภาพของประชาชน
	สำนักงานป้องกันและควบคุมโรค	

ข้อสังเกตเกี่ยวกับหน่วยงานที่เข้าทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

- ลักษณะงานที่ปฏิบัติ กลวิธีดำเนินการ หน่วยงานที่ฝึกปฏิบัติการ ลักษณะพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน ตลอดจนความรู้ทางวิชาการของแต่ละสาขาวิชาเอกมีความแตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายในการดำเนินการที่เหมือนกัน คือ การดูแลส่งเสริมสุขภาพของประชาชน

- ลักษณะงานที่ปฏิบัติ กลวิธีดำเนินการ หน่วยงานที่ฝึกปฏิบัติการ ลักษณะพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของแต่ละสาขาวิชาเอกมีส่วนที่เหลื่อมซ้อนกันบ้างในบางส่วนที่อาจต้องใช้ความรู้ทางวิชาการบางประการที่ข้ามสาขาวิชาเอกมาดำเนินการ หรือใช้ทักษะทางวิชาการพื้นฐานที่ร่วมกันของทุกสาขาวิชาเอกมาใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เกิดประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้น

- ความรู้และทักษะทางวิชาชีพในสาขาวิชาเอกของนิสิตมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามลักษณะของงานที่ฝึกและภารกิจของหน่วยงานที่เข้ารับการฝึกประสบการณ์ ซึ่งนิสิตจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมหรือพัฒนาจากการการเรียนการสอนของรายวิชาในหลักสูตรสาขาวิชาเอกได้อย่างเต็มที่

- ทักษะต่าง ๆ จากการทำกิจกรรมของนิสิตในคณะสาธารณสุขศาสตร์ได้มีความจำเป็นต่อการทำกิจกรรมอื่น ๆ ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของแต่ละสาขาวิชาเอกซึ่งอาจไม่ใช่กิจการโดยตรงของหน่วยงาน แต่ก็ได้สนับสนุนภารกิจของหน่วยงานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้

- บุคลิกภาพ อุปนิสัย และพฤติกรรมส่วนบุคคลของนิสิตที่มีความกระตือรือร้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตลอดจนมีจิตใจแห่งการบริการต่อบุคลากรของหน่วยงานและประชาชนที่ต้องเข้าฝึก มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินกิจกรรมการฝึกประสบการณ์ตามหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะงานที่ต้องดำเนินการกับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงาน

ปัญหา อุปสรรคในภาพรวมของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต

- นิสิตส่วนใหญ่ยังขาดความทักษะในการประยุกต์ และดัดแปลงความรู้ทางวิชาการจากรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรที่ศึกษามาใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน ทั้งนี้ เนื่องจากยังขาดประสบการณ์ในการทำงานจริง ซึ่งจำเป็นที่จะต้องอาศัยการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ผู้ดำเนินการนิเทศงานในสาขาวิชาเอกอย่างเต็มที่

- การสื่อสารระหว่างบุคลากรในหน่วยงานที่เป็นอาจารย์ที่เลี้ยงกับนิสิต และการสื่อสารระหว่างอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ถ้าหากมีการดำเนินการที่ดี มีความสอดคล้องและรัดกุมกับลักษณะงานกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานก็จะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการอำนวยความสะดวกของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในทุกสาขาวิชาเอก แต่ถ้าหากดำเนินการได้ไม่ดีหรือไม่รัดกุมก่อให้เกิดการสื่อสารที่ไม่ดีแล้วจะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการขัดขวางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในทุกสาขาวิชาเอกให้เกิดปัญหา อุปสรรคหรือถึงขั้นล้มเหลวได้

- การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุต่าง ๆ ในการตรวจวัด วิเคราะห์ทางด้านวิทยาศาสตร์ของภาควิชาในสาขาวิชาเอกที่นิสิตสังกัดอยู่นับเป็นปัญหา อุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กิจกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่ประสบผลสำเร็จ และไม่มีประสิทธิภาพตามที่ควร ทั้งนี้ ด้วยข้อจำกัดเกี่ยวกับระบบระเบียบการนำออกใช้งาน และค่าใช้จ่ายบางอย่างที่เกิดจากการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุในการใช้งาน

- การอำนวยความสะดวกในเรื่องของความสะอาดในการพักอาศัย การเดินทาง ตลอดจนสวัสดิภาพของนิสิตในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยในนิสิตที่ต้องไปฝึกประสบการณ์ในพื้นที่ห่างไกล นับเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้นิสิตเกิดความสะดวก สบายใจ มั่นใจ และมีกำลังใจ ความคิด และสติปัญญาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างเข้มแข็ง กระตือรือร้น เกิดผลงานที่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

- ควรมีการสร้างเสริมทักษะในการประยุกต์ ดัดแปลงความรู้วิชาการในสาขาวิชาเอกของนิสิตเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่และสถานการณ์จริงเพื่อใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดสัมฤทธิ์ผลที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อหน่วยงานและต่อตัวนิสิต

- ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของแต่ละสาขาวิชาที่แตกต่างกัน แต่สามารถเกี่ยวพันกันให้แก่นิสิตในสาขาวิชาเอกที่ต่างกันเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ และทักษะทางวิชาการเพื่อนำไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ควรแก้ไขและปรับปรุงระบบระเบียบการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ และวัสดุต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาพรวมของคณะเพื่ออำนวยความสะดวกในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างเกิดประสิทธิภาพและประโยชน์ของนิสิตและหน่วยงาน

- ควรมีการสนับสนุนด้านทรัพยากรแก่หน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ สนับสนุนนิสิตในด้านการพักอาศัย การเดินทาง และการปฏิบัติการฝึกประสบการณ์ได้อย่างสะดวก การสนับสนุนหน่วยงานที่รับฝึกประสบการณ์วิชาชีพในด้านค่าตอบแทน การยกย่องแก่บุคลากรของหน่วยงานที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงของนิสิต ตลอดจนค่าใช้จ่ายบางประการที่เกิดจากการฝึกประสบการณ์ของหน่วยงาน และการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางอย่างที่จำเป็นนอกเหนือจากทั่วไปแก่อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์งานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตในสาขาวิชาเอก